

Б'ЕЦЦА ПУЛЬС ГЕРАІЧНАГА ЧАСУ

Вялікую цікавасць выклікала кніга «Незабыўнае», напісаная Кірылам Трафімавічам Мазуравым, якая нядаўна выйшла ў выдавецтве «Беларусь»

Гэты твор — сапраўдная крыніца мужнасці і гераізму, бо праз яго мы бачым, як сталела юнацтва ў цяжкія для краіны гады. Як раскрываліся лепшыя рысы савецкага чалавека, як загартоўваліся характары юнакоў і дзяўчат і мацнела наша любоў да вялікай Радзімы.

Аўтар кнігі прайшоў нялёгкімі шляхамі вайны з першых яе дзён і да дня Вялікай Перамогі. Спачатку ў часях дзеючай арміі. У баях з ворагам быў паранены. Потым выконваў адказнае заданне ЦК Кампартыі Беларусі ў тыле праціўніка. Быў сакратаром ЦК ЛКСМБ, упаўнаважаным ЦК КП(б)Б і Цэнтральнага штаба партызанскага руху, адыграў прыкметную ролю ў развіцці камуністычнага падполля і партызанскага руху. Кірыла Трафімавіч прайшоў вялікуэ школу мужнасці, стойкаці, барацьбы за нашы ідэалы. Яму ёсць што сказаць чытачу ўвогуле, і маладому, у прыватнасці.

У прадмове Кірыла Трафімавіч піша, што ён «не ставіў мэтай выкласці ўсю гісторыю барацьбы камсамольскай арганізацыі Беларусь..», а аднавіў толькі частку гэтай гісторыі, расказаў аб арганізатарах моладзі, аб шэрагу ўдзельнікаў бітвы з фашысцкімі захопнікамі.

З задавальненнем можна сказаць, што кніга атрымалася. Уражвае шырыня выкарыстоўваемага матэрыялу. Падзеі, у якіх аўтар напасрэдна ўдзельнічаў, паказаны ім на эмацыянальным напале, з выкарыстаннем шэрагу дакументаў, якія захоўваюцца ў партыйных архівах, матэрыялаў перапіскі сакратароў ЦК камсамола рэспублікі з кіраўнікамі падпольных камсамольскіх камітэтаў.

Слова непасрэднага ўдзельніка гістарычных падзей, таварыша па барацьбе ўспрымаецца асабліва блізка да сэрца. З хваляваннем перачытваеш старонку за старонкай раскаэ аб дзейнасці ЦК камсамола Беларусі па фарміраванню падпольных камсамольскіх камітэтаў, аб тым, як перабудоўвалася камсамольская работа, яе арганізацыйныя і палітычныя формы ў дачыненні да ваеннага часу, аб мабілізацыі моладзі на барацьбу з фашысцкімі захопнікамі. З кнігі бачна, што, нягледзячы на складанасць абстаноўкі, камсамольская арганізацыя рэспублікі выступіла супраць ворага адзінай згуртаванай сілай. З 264 тысяч членаў

ВЛКСМ 130 тысяч пайшлі ў армію ў першыя дні Вялікай Айчыннай вайны, каля 100 тысяч змагаліся з акупантамі ў партызанскіх атрадах і ў падпольных арганізацыях. На акупіраванай тэрыторыі дзейнічалі 10 падпольных абкомаў, 214 міжрайкомаў, гаркомаў і райкомаў кемсамола, 2500 пярвічных арганізацый у партызанскіх фарміраваннях, 3000 падпольных і 335 маладзёжных антыфашысцкіх арганізацый.

На чале абкомаў і падпарадкаваных ім камсамольскіх камітэтаў стаялі смелыя, ініцыятыўныя, адданыя справе Камуністычнай партыі людзі. Аб многіх з іх чытач даведаецца з кнігі Кірылы Трафімавіча Мазурава.

«Незабыўнае» — гэта не толькі пранікнёнае слова аб камсамольскіх арганізатарах. Называюцца шматлікія імёны і прозвішчы камсамольцаў, якія праявілі сябе на камандных пастах, змагаліся з акупантамі ў складзе партызанскіх атрадаў і дыверсійных груп, у падпольных арганізацыях.

Аўтар асабліва падкрэслівае кіруючую ролю партыі. На яркім фактычным матэрыяле ён паказвае, што з самага пачатку вайны барацьбу з гітлераўскімі захопнікамі ўзначальвала і накіроўвала Камуністычная партыя. Ленінскі камсамол быў яе верным баявым памочнікам. Кіраўнікі партыйных камітэтаў пастаянна трымалі ў полі зроку дзейнасць камсамольскіх арганізацый, дапамагалі ім слушнай парадай і практычнай справай. Аўтар расказвае аб сваёй гутарцы з першым сакратаром ЦК КП(б)Б Панцеляймонам Кандратавічам Панамарэнкам перад вылетам у тыл праціўніка. аб сустрэчах з сакратарамі ЦК КП(б)Б І. П. Ганенкам і М. Я. Аўхімовічам у тыле ворага, аб сустрэчах з кіраўнікамі абласных камітэтаў партыі В. І. Казловым, Ф. М. Языкоічам, А. Я. Кляшчовым, С. І. Сікорскім, аб пастаянных зносінах з сакратарем! Мінскага абкоме партыі Р. Н. Мачульскім і І. А. Бельскім. Се свайго асабістага вопыту ведаю, наколькі вежныя і керысныя былі такія сустрэчы. Яны служылі для моладзі крыніцай нехтнення і мужнасці.

Расказваючы еб арганізатарах моладзі, аб сустрэчах з кіраўнікамі партыйных камітэтаў, аўтар дае характарыстыку абстаноўкі, у якой ім даводзілася працаваць, гаворыць аб задачах, што тады вырашаліся, аб цяжкасцях, якія выпякалі з абстаноўкі, аб асабістых якасцях арганізатараў і кіраўнікоў камуністычнага падполля і партызанскага руху.

Нельга не адзначыць назіральнасць аўтара, яго ўменне заўважыць у чалавеку тое характэрнее, што ўласціва толькі яму аднаму. Гэта вельмі добра заўважаеш, калі чытаеш характарыстыкі, якія дадзены вядомым табе камсамольскім і партыйным работнікам, партызенам і падпольшчыкам.

Важнее месца ў кнізе займае патрыятычнае выхаванне моладзі ў дадзены час. Камуністычная партыя, камсамол многаму навучылі нас: упэўнена ісці наперад, свята верыць у лепшае будучае, змагацца за яго. Але не менш выхоўвала нас само жыццё, наша савецкая рэчаіснасць. Вось як аб гэтым піша аўтар кнігі:

«Мы бачылі, як з года ў год змяняецца аблічча краіны, растуць у ідэйных і культурных адносінах людзі, павышаецца іх дабрабыт. На маіх вачах зніклі з гарадскіх вуліц і вакзалаў беспрытульныя — яны выхоўваліся ў дзіцячых дамах, вучыліся на рабфаках. На вуліцы і плошчы выйшлі пад гукі горнаў і барабанны пошчак піянеры ў белых блузах з чырвонымі гальштукамі, камсамольцы ў ахоўнага колеру касцюмах — юнгштурмоўках. Ужо не чувець стала блатных песень, накішталт «Чубчыка», «Муркі», «Бублікаў», «Кірпічыкаў». Моладзь спявала новыя баявыя і жыццярэдасныя песні на вершы пралетарскіх паэтаў Д. Беднага, А. Жарева, Васіля Лебедзеве-Кумаче, Міхаіле Святлова і іншых. Хутке змянілася аблічча краіны, змяніліся людзі, фарміраваўся новы чалавек — чалавек сацыялістычнага грамадства...». І делей: «Мы любілі сваю сецыялістычную Редзіму і ганарыліся ёю. Мы верылі партыі, якая вяла народ да новага лепшага жыцця, старанна выконвалі яе

дырэктывы, праяўлялі нецярпімасць да недахопаў і гатоўнасць усімі сіламі абараняць свае заваёвы. Наш шлях не быў усеяны ружамі, а жыццё не з'яўлялася бесканфліктным. Можа мы былі залішне нецярпімымі, але не ведалі сумненняў у правільнасці выбранага шляху. Такімі сфарміравалі нас жыццё, ленінская партыя, Савецкая ўлада і іншымі мы не сталі».

Упэўнены, што не толькі я, але і ўсе нашы равеснікі паставяць пад гэтымі радкамі свае подпісы.

Мільёны юнакоў і дзяўчат прайшлі гэту школу савецкай рэчаіснасці і ў цяжкую для савецкай Радзімы часіну сталі на яе абарону.

Шырокі водгук у партыйных камітэтах, у камсамольскіх арганізацыях знайшла пастанова ЦК КПСС «Аб далейшым паляпшэнні партыйнага кіраўніцтва камсамолам і павышэнні яго ролі ў камуністычным выхаванні моладзі». У комплексе мер па яго выкананню значнае месца займае ваенна-патрыятычная тэматыка, падрыхтоўка да 40-го ддзя Перамогі над фашысцкай Германіяй. Выступаючы на юбілейным Пленуме праўлення Саюза пісьменнікаў СССР, Генеральны сакратар ЦК КПСС, Старшыня Прэзідыума Вярхоўнага Савета СССР К. У. Чарненка сказаў, што «важным інструментам выхавання грамадзянскасці, савецкага патрыятызму, інтэрнацыяналізму было і застаецца выхаванне гісторыяй».

Кірыла Трафімавіч прысвяціў сваю кнігу Ленінскаму камса-молу, раскрыў у ёй самую цяжкую старонку гісторыі камсамольскай арганізацыі Беларусі, расказаў аб гераізме, мужнасці і высокім патрыятызме моладзі 40-х гадоў. Зрабіў гэта даступна і пераканаўча. Мяркую, што гэта кніга будзе добрым укладам у справу выхавання моладзі нашых дзён у духу любві да Радзімы, нянавісці да яе ворагаў, гатоўнасці ў любы час абараніць нашу сацыялістычную дзяржаву.

*А. РУДАК,
былы першы сакратар
Гомельскага падпольнага
абкома камсамола.*